

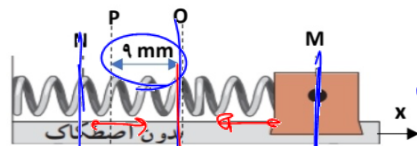
$v = -v_{max} \sin \omega t$
 $T = \frac{2\pi}{\omega}$
 $f = \frac{1}{T}$
 $\omega = \frac{2\pi}{T} = \frac{2\pi n}{1}$

$x = A \cos \omega t$
 $v_{max} = A\omega$
 $a_{max} = A\omega^2$
 $f = \frac{1}{T}$

$a = -x\omega^2$
 $T = 2\pi\sqrt{\frac{m}{k}}$
 $T = 2\pi\sqrt{\frac{l}{g}}$
 $E = \frac{1}{2} m A^2 \omega^2$
 $E = \frac{1}{2} k A^2$

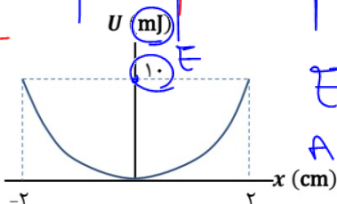
$T = \frac{2\pi}{\omega} = \frac{2\pi}{\frac{2\pi}{T}} = T$
 $a = -\omega^2 x$
 $a = -\left(\frac{2\pi}{T}\right)^2 x$
 $a = -\left(\frac{2\pi}{1}\right)^2 \times 9 \times 10^{-3}$
 $a = -36\pi^2 \times 9 \times 10^{-3}$
 $a = -3.24 \times 10^{-1} \text{ m/s}^2$

نوسانگر هماهنگ ساده‌ای روی محور x مطابق شکل زیر در هر دقیقه ۹۰ نوسان کامل حول نقطه تعادل (O) بین دو نقطه M و N انجام می‌دهد. نوسانگر در لحظه $t = 0$ از نقطه M حرکت خود را از حال سکون آغاز می‌کند. شتاب نوسانگر در نقطه P چقدر است؟

$\omega = \frac{2\pi}{T} = \frac{2\pi}{1} = 2\pi$
 $(\pi^2 = 10)$

نمودار انرژی پتانسیل بر حسب مکان یک نوسانگر جرم و فنر، مطابق شکل روبه‌رو است. ثابت فنر چند نیوتون بر متر است؟

$E = \frac{1}{2} k x^2$
 $A = 2 \text{ cm}$
 $E = 1 \text{ J}$
 $1 = \frac{1}{2} k (0.02)^2$
 $k = \frac{1}{0.0002} = 5000 \text{ N/m}$

$T = 2\pi\sqrt{\frac{l}{g}}$

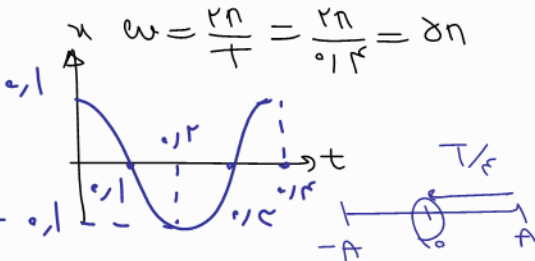

با استفاده از یک آونگ ساده و (مان سنسور) چگونه می‌توان شتاب گرانشی در مکانی خاص را اندازه گرفت؟

دامنه نوسان یک حرکت هماهنگ ساده (0.1m) و دوره تناوب آن (0.4s) است. (این نوسانگر در مبدا زمان، در انتهای مثبت مسیر نوسان قرار دارد)

الف) معادله مکان - زمان این نوسانگر را بنویسید.

ب) نمودار مکان - زمان این نوسانگر را در یک دوره تناوب رسم کنید.

معادله حرکت هماهنگ ساده در SI به صورت $x = 0.1 \cos(2.5\pi t)$ است.

الف) اندازه شتاب نوسانگر را در مکان $x = 0.1 \text{ m}$ محاسبه کنید.

ب) در چه لحظه‌ای برای اولین بار تندی نوسانگر بیشینه می‌شود؟

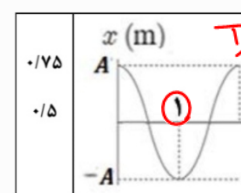
نمودار انرژی پتانسیل بر حسب مکان در یک سامانه جرم-فنر که جرم وزنه آن (200g) است، مطابق شکل روبه‌روست. تندی وزنه را در مکان x به‌دست آورید.

$E = K + U \rightarrow 4 = 2 + K$
 $K = 2 \text{ J}$
 $\frac{1}{2} m v^2 = 2$
 $v = 2 \text{ m/s}$

نمودار مکان-زمان یک آونگ ساده مطابق شکل مقابل است.

الف) طول این آونگ چقدر است؟ ($\pi^2 = 10 \text{ m/s}^2$)

ب) تعداد نوسان‌های این آونگ را در مدت یک دقیقه به‌دست آورید.

$T = \frac{2\pi}{\omega} \rightarrow \omega = \frac{2\pi}{1} = 2\pi$
 $\omega = \sqrt{\frac{k}{m}} \rightarrow k = m\omega^2 = 0.3 \times (2\pi)^2 = 12\pi^2 \text{ N/m}$

رابطه مکان-زمان یک نوسانگر ساده در SI به صورت $x = 0.3 \cos(10\pi t)$ است: ($\pi = 3$)

الف) دوره تناوب حرکت چند ثانیه است؟

ب) بیشینه تندی نوسانگر چند متر بر ثانیه است؟

$v_{max} = A\omega = 0.3 \times 10\pi = 3\pi \text{ m/s}$

$$x = \frac{1}{2} \cos \frac{\pi}{2} = 0.1$$

$$a = -\omega^2 x = -1 \times 1 \times 0.1 = -0.1 \text{ m/s}^2$$

$$K = \frac{1}{2} m v^2$$

$$K = \frac{1}{2} m v^2$$

$$v = \max \quad v = 0 \quad v = \max$$

$$K = 0 \quad K = \max \quad K = 0$$

$$T = \frac{1}{f} = \frac{1}{\pi \sqrt{g/L}}$$

معادله مکان - زمان یک نوسانگر هماهنگ ساده در SI به صورت $x = 0.12 \cos(\pi t)$ است.
الف) در لحظه $t = \frac{1}{4}$ s اندازه شتاب نوسانگر چند متر بر مربع ثانیه است؟
ب) اگر جرم نوسانگر 20 g باشد، انرژی مکانیکی آن چند ژول است؟
 $E = \frac{1}{2} m a^2 \omega^2 = \frac{1}{2} \times 0.02 \times 1 \times 1 = 0.01 \text{ J}$

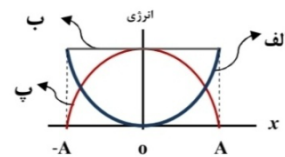
انرژی مکانیکی یک نوسانگر وزنه - فنر که روی سطح افقی بدون اصطکاک در حال نوسان است برابر 10 J و جرم وزنه این نوسانگر 4 kg است. در لحظه ای که انرژی جنبشی نوسانگر برابر انرژی پتانسیل آن است، تندی حرکت نوسانگر چند است؟
 $\omega = \frac{1}{2} \times 1 \times 1 \times 1 \rightarrow v^2 = 2 \times 10 \rightarrow v = \sqrt{20} \text{ m/s}$

به پرسش های زیر در مورد حرکت هماهنگ ساده، پاسخ کوتاه دهید:

الف) به مدت زمان یک چرخه کامل (یک نوسان کامل) چه می گویند؟
ب) انرژی پتانسیل نوسانگر، در وسط مسیر نوسان (نقطه تعادل) چقدر است؟
پ) به کمک کدام وسیله می توان شتاب گرانشی یک محل را اندازه گرفت؟
ت) اگر بسامد نوسان های واداشته با بسامد نوسان طبیعی نوسانگر برابر باشد، چه اتفاقی می افتد؟

در شکل مقابل، چند آونگ را از سیمی آویخته ایم.
آونگ (A) را به نوسان درمی آوریم. کدام آونگ با دامنه بزرگ تری به نوسان درمی آید؟ توضیح دهید.

شکل زیر، نمودار تبدیل انرژی در حین حرکت هماهنگ ساده یک سامانه جرم - فنر روی سطح افقی (بدون اصطکاک) را نشان می دهد.
نام هر یک از انرژی های (الف، ب و پ) را در پاسخ نامه بنویسید.

$$T = \frac{1}{f} = \frac{1}{\pi \sqrt{g/L}} = 12.0 \text{ s}$$

طول آونگ ساده ای 160 سانتی متر است. تعداد 50 نوسان این آونگ، چند دقیقه طول می کشد؟
($g = 10 \text{ m/s}^2$, $\pi = 3$)
 $T = 2\pi \sqrt{\frac{L}{g}} \rightarrow 9 \times \sqrt{\frac{1.6}{10}} = 9 \times 0.4 = 3.6 \text{ s}$
الف) انرژی مکانیکی سامانه جرم - فنر با کدامیک از عوامل زیر متناسب نیست؟
(1) مربع دامنه نوسان
(2) مربع ثابت فنر
(3) مربع بسامد زاویه ای
 $E = \frac{1}{2} m a^2 \omega^2 \quad E = \frac{1}{2} k A^2$

$$\omega = \frac{2\pi}{T} = \frac{2 \times 3.14}{1.2} = 5.2 \text{ rad/s}$$

$$A = 5 \text{ cm}$$

$$E = \frac{1}{2} k A^2$$

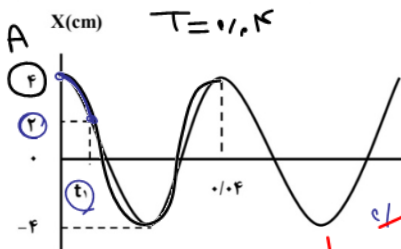
$$= \frac{1}{2} \times 9 \times (5 \times 10^{-2})^2 = 1.125 \times 10^{-2} \text{ J}$$

$$v = \sqrt{\frac{F l}{m}} = \sqrt{\frac{F}{P A}}$$

$$v = \sqrt{\frac{F}{P A}}$$

در شکل زیر نمودار مکان - زمان نوسانگر هماهنگ ساده جرم - فنری با دوره 0.4 s و دامنه نوسان 4 cm نشان داده شده است. اگر ثابت فنر این نوسانگر 60 N/m باشد:
الف) انرژی مکانیکی این نوسانگر چند ژول است؟
ب) مقدار t_1 چند ثانیه است؟
 $x = A \cos \omega t$
 $0.04 = 0.04 \cos \omega t$
 $\frac{1}{2} = \cos \omega t \rightarrow \omega t = \frac{\pi}{3} \rightarrow t = \frac{\pi}{3 \omega} = \frac{\pi}{3 \times \frac{2\pi}{0.4}} = 0.2 \text{ s}$

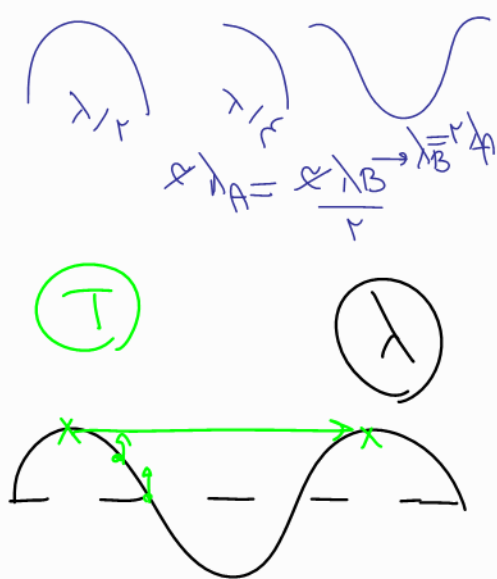
چشمه موجی با بسامد 20 Hz در یک محیط که تندی انتشار موج در آن 200 cm/s است، نوسان های عرضی ایجاد می کند. فاصله یک قله و یک دره متوالی چند سانتی متر است؟
 $v = \lambda f \rightarrow \lambda = \frac{v}{f} = \frac{200}{20} = 10 \text{ cm}$

یک نوسان ساز موج هایی دوره ای در یک ریسمان کشیده ایجاد می کند:
الف) با افزایش بسامد نوسان ساز، کدامیک از کمیت های «تندی»، «طول موج»، «موج تغییر می کند؟
ب) با افزایش نیروی کشش ریسمان، کدامیک از کمیت های «بسامد»، «تندی» موج تغییر می کند؟

الف) تندی انتشار موج عرضی در یک ریسمان یا تار کشیده، به چه عواملی بستگی دارد؟
ب) در انتشار موج سطحی روی آب های کم عمق با ورود موج به بخش عمیق (تشت موج)، بسامد موج، تندی انتشار موج در بخش کم عمق و بخش عمیق را مقایسه کنید.

طنابی به جرم 4 kg و طول 4 m با نیروی 10 N کشیده می شود. تندی انتشار موج عرضی در این طناب چقدر است؟

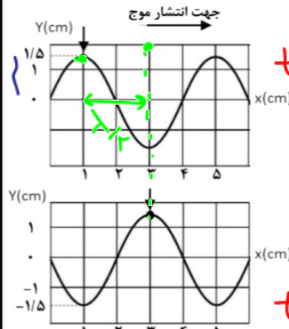
$$v = \sqrt{\frac{F l}{m}} = \sqrt{\frac{10 \times 4}{4}} = \sqrt{10} = 3.16 \text{ m/s}$$

نمودار جابه‌جایی - مکان دو موج صوتی A و B که در یک محیط منتشر شده‌اند، به صورت زیر است. با توجه به نمودار به سوالات پاسخ دهید:

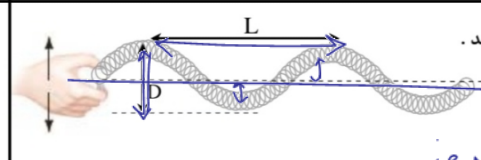
(الف) طول موج A چند برابر طول موج B است؟
 (ب) تندی انتشار موج A چند برابر تندی انتشار موج B است؟
 (پ) دامنه صوت A چند برابر دامنه صوت B است؟
 (ت) با محاسبه نشان دهید بسامد صوت A چند برابر بسامد صوت B است؟

شکل الف مربوط به نقش یک موج مکانیکی در یک محیط در لحظه $t_1 = 0$ است و در لحظه $t_2 = 0.1$ s برای اولین بار شکل موج به صورت شکل ب می‌شود. بیشینه تندی هر ذره از محیط انتشار موج در SI چقدر است؟ ($\pi = 3.14$)

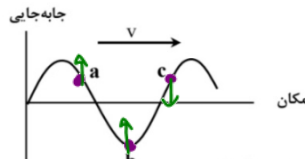

$v_{max} = A\omega$
 $\frac{T}{2} = 0.1$
 $T = 0.2$
 $\omega = \frac{2\pi}{T} = \frac{2\pi}{0.2} = 10\pi$
 $v_{max} = 1 \times 10\pi = 10\pi$

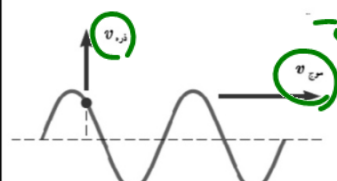
شکل روبه‌رو، یک موج در حال انتشار را نشان می‌دهد. (الف) معین کنید L و D چه کمیت‌هایی هستند؟ (ب) این موج، طولی است یا عرضی؟ چرا؟

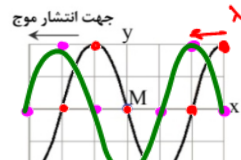
شکل روبه‌رو یک موج سینوسی را در لحظه‌ای از زمان نشان می‌دهد که با تندی v در جهت محور x در طول ریسمان کشیده شده‌ای حرکت می‌کند. سه جزء a، b و c از این ریسمان روی شکل نشان داده شده‌اند. (الف) در این لحظه، کدام جزء به طرف پایین می‌رود؟ (ب) کاهش نیروی کشش وارد بر این ریسمان، چه اثری بر تندی انتشار موج عرضی دارد؟

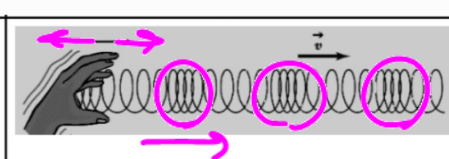
شکل زیر موجی عرضی در یک ریسمان را نشان می‌دهد که با تندی v به سمت راست حرکت می‌کند، در حالی که تندی ذره نشان داده شده ریسمان، $v_{دره}$ است. آیا این دو تندی با هم برابرند؟ توضیح دهید.

شکل مقابل، تصویر یک موج عرضی در یک ریسمان کشیده شده را در یک لحظه نشان می‌دهد. نقش موج را در زمان $T/4$ بعد رسم کنید و نشان دهید جزء M در چه جهتی حرکت کرده است.

(الف) موج ایجاد شده در فتر شکل روبه‌رو طولی است یا عرضی؟

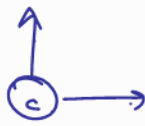

(ب) چرا به این موج پیش‌رونده می‌گویند؟

(الف) اگر در طول طیف موج‌های الکترومغناطیسی از پرتوهای گاما به طرف امواج رادیویی حرکت کنیم، کدام مشخصه امواج کاهش و کدام افزایش می‌یابد؟

گاما، پرتوهای گاما، فرکانس، طول موج، انرژی، دما، رادیویی

$c \cdot \lambda = \nu$

شکل مقابل، یک موج الکترومغناطیسی را نشان می دهد:

(الف) این نوع موج طولی است یا عرضی؟
 (ب) طول موج و بسامد موج را بدست آورید.
 $c = 3 \times 10^8 \text{ m/s}$ $C = \lambda f$

Handwritten notes: $\lambda = 1.0 \text{ m}$, $f = 3 \times 10^8 \text{ Hz}$

(الف) در یک لحظه خاص، میدان الکتریکی مربوط به یک موج الکترومغناطیسی در نقطه ای از فضا در جهت $+y$ و جهت انتقال انرژی در جهت $+x$ است. جهت میدان مغناطیسی در این لحظه در کدام سو است؟

Handwritten notes: $\vec{E}$ (blue arrow up), $\vec{v}$ (blue arrow right), $\vec{B}$ (blue arrow out of page), $\vec{E}$ (red arrow down), $\vec{v}$ (red arrow right), $\vec{B}$ (red arrow into page)

مطابق شکل روبه رو در نقطه ای از فضا و در یک لحظه خاص، جهت میدان الکتریکی یک موج الکترومغناطیسی خلاف جهت محور Y است.
 اگر در این لحظه موج در جهت محور $+Z$ منتشر شود، برای این نقطه جهت میدان مغناطیسی در کدام سو است؟

تراز شدت صوتی 40 dB بسامد آن 800 Hz است.
 (الف) شدت این صوت چند وات بر متر مربع است؟ ($I_0 = 10^{-12} \text{ W/m}^2$)
 (ب) طول موج این صوت در هوا چند متر است؟ (تندی صوت در هوا را 340 m/s فرض کنید).
 (پ) با دور شدن از چشمه صوت، تراز شدت صوت چگونه تغییر می کند؟

یک دستگاه صوتی، صدایی با تراز شدت صوت $\beta_1 = 70 \text{ dB}$ و دستگاه صوتی دیگر، صدایی با تراز شدت صوت $\beta_2 = 100 \text{ dB}$ ایجاد می کند. شدت صوت I_1 چند برابر شدت صوت I_2 است؟

Handwritten notes: $\beta_2 - \beta_1 = 10 \log \frac{I_2}{I_1} \rightarrow \frac{I_2}{I_1} = 100$

با زیاد کردن صدای تلویزیونی، شدت صوتی که به گوش ما می رسد ۲ برابر می شود. تراز شدت صوتی که می شنویم چقدر و چگونه تغییر می کند؟ ($\log 2 = 0.3$)

Handwritten notes: $\beta_2 - \beta_1 = 10 \log \frac{I_2}{I_1} \rightarrow \frac{I_2}{I_1} = 2 \rightarrow \beta_2 - \beta_1 = 3 \text{ dB}$

شکل زیر آزمایش ساده مربوط به اندازه گیری مشخصه امواج صوتی را نشان می دهد.

(الف) هدف از انجام این آزمایش چیست؟
 (ب) چرا با افزایش دمای محیط، اختلاف زمانی بین دریافت صوتها توسط دو میکروفون اندکی کاهش می یابد؟
 (پ) اگر فاصله بین دو میکروفون 1.7 m و تندی صوت در هوا 340 m/s باشد، اختلاف زمانی بین دریافت صوت توسط میکروفون ها را محاسبه کنید؟

Handwritten notes: $\Delta l = v \Delta t \rightarrow \Delta t = \frac{\Delta l}{v} = \frac{1.7}{340} = 0.005 \text{ s}$

(الف) مطابق شکل روبه رو، شدت صوت دریافتی کدام شنونده بیش تر است؟
 (ب) در یک کارگاه ماشین آلات، شدت صوت $10^{-2} \frac{\text{W}}{\text{m}^2}$ است. تراز شدت آن چند دسی بل است؟ ($I_0 = 10^{-12} \frac{\text{W}}{\text{m}^2}$)

Handwritten notes: $\beta = 10 \log \frac{I}{I_0} = 10 \log \frac{10^{-2}}{10^{-12}} = 100 \text{ dB}$

(الف) با شنیدن هر تن موسیقی، دو ویژگی صوت را می توان از هم متمایز ساخت. این دو ویژگی را نام ببرید.

یک موج صوتی با توان 4 W از صفحه ای با مساحت 4 m^2 در راستای عمود بر صفحه می گذرد. شدت صوت عبوری از این صفحه چقدر است؟

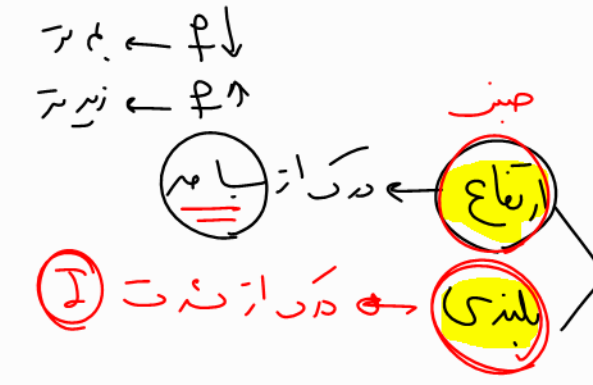
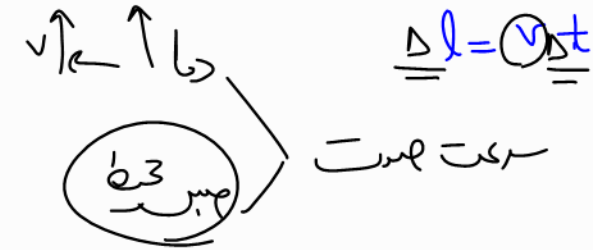
Handwritten notes: $I = \frac{P}{A} = \frac{4}{4} = 1 \text{ W/m}^2$

Handwritten notes:

$$I = \frac{P}{A} = \frac{P}{4\pi r^2}$$

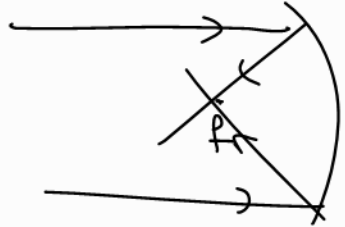
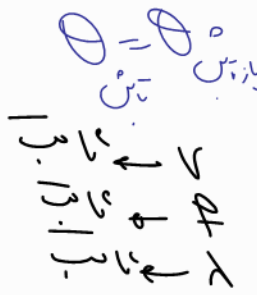
$$\beta = 10 \log \frac{I}{I_0}$$

$$\beta_2 - \beta_1 = 10 \log \frac{I_2}{I_1} \rightarrow \frac{I_2}{I_1} = 100$$

$$I = \frac{P}{A \cdot r^2}$$

$$I \propto \frac{1}{r^2}$$

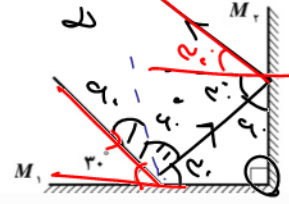
تندی (m/s)	محیط
۳۳۱	هوا (۰°C)
۳۴۳	هوا (۲۰°C)
۱۴۸۲	ب (۲۰°C)

الف) تندی صوت در تعدادی محیط مادی، مطابق جدول است: دو نتیجه از مقایسه عددهای این جدول بنویسید.

ب) شدت صوت حاصل از یک منبع صوتی در فاصله $r_1 = 80 \text{ m}$ برابر $2 \times 10^{-7} \text{ W/m}^2$ است. با فرض چشم پوشی از جذب انرژی صوتی در محیط و بازتاب موج، شدت این صوت در فاصله $r_2 = 320 \text{ m}$ به چه مقدار می رسد؟

$$\frac{I_2}{I_1} = \left(\frac{r_1}{r_2}\right)^2 = \left(\frac{80}{320}\right)^2 \Rightarrow \frac{I_2}{I_1} = \frac{1}{16} \Rightarrow I_2 = \frac{I_1}{16} = \frac{2 \times 10^{-7}}{16} = 1.25 \times 10^{-8} \text{ W/m}^2$$

الف) در شکل زیر مسیر پرتو نور را رسم کنید و زاویه بازتابش از آینه M_2 را حساب کنید.

الف) امواج الکترومغناطیسی تخت تابیده به یک سطح کاو پس از بازتابش در یک نقطه کانونی می شوند. از این ساز و کار در چه وسایلی استفاده می شود؟ (۲ مورد)

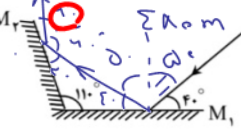
ب) مانند شکل روبه رو، تپی را در یک ریسمان کشیده بلند که یک سر آن بر تکیه گاهی ثابت شده است روانه می کنیم. بازتاب این تپ را در پاسخ نامه رسم کنید.

شخصی در فاصله ۴۸۰ متری از یک دیوار بلند و قائم ایستاده و فریادی رو به آن می زند. شخص پژواک صدای خود را پس از ۳ ثانیه می شنود. تندی صوت در هوا چقدر است؟

$$l = v \cdot t \rightarrow 2 \times 480 = v \times 3 \Rightarrow v = 320 \text{ m/s}$$

در شکل مقابل، پرتوهای بازتابیده از آینه های تخت M_1 و M_2 را رسم کنید و زاویه بازتاب M_2 را تعیین کنید.

شخصی میان دو صخره قائم قرار دارد. فاصله شخص از صخره نزدیک تر ۳۴۰ متر است. شخص فریاد می زند و اولین پژواک صدای خود را پس از ۲ ثانیه و صدای پژواک دوم را یک ثانیه بعد از پژواک اول می شنود. فاصله بین دو صخره چند متر است؟

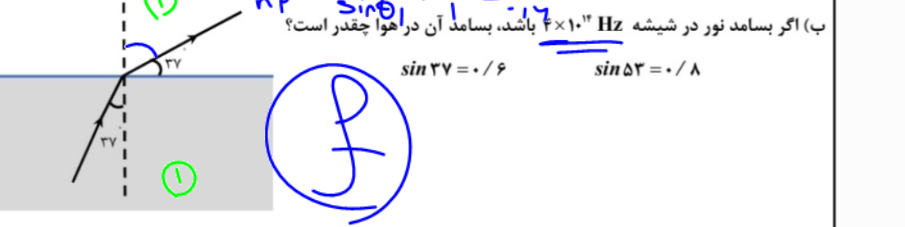
$$l = v \cdot t \rightarrow v = 340 \text{ m/s}$$

الف) دو باریکه نور آبی و قرمز با زاویه تابش یکسان از هوا وارد شیشه می شوند. کدام نور بیش تر خم می شود؟
ب) در شکل زیر موج نوری فرودی از هوا وارد شیشه می شود. بخشی از موج در سطح جدایی دو محیط باز می تابد و بخشی دیگر شکست می یابد و وارد شیشه می شود:

ب- (۱) طول موج موج بازتابیده را با موج فرودی مقایسه کنید.
ب- (۲) جبهه های موج شکست یافته را رسم کنید.

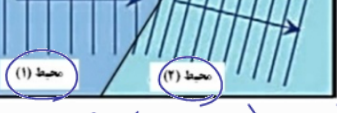
مطابق شکل زیر، پرتو نور از شیشه وارد هوا شده است. اگر ضریب شکست هوا $n = 1$ باشد.

الف) ضریب شکست شیشه چقدر است؟
ب) اگر بسامد نور در شیشه $4 \times 10^{14} \text{ Hz}$ باشد، بسامد آن در هوا چقدر است؟

$$\sin 37^\circ = 0.6 \Rightarrow \sin 53^\circ = 0.8$$

شکل زیر طرحی از شکست امواج سطحی در مرز آب عمیق و آب کم عمق در تحت موج را نشان می دهد. طول موج، تندی انتشار و عمق آب در دو محیط (۱) و (۲) را با هم مقایسه کنید.

پرتو نوری با طول موج 400 nm با زاویه تابش 37° در هوا وارد محیط شفاف می شود. اگر زاویه شکست در محیط دوم 30° درجه باشد، طول موج پرتو نور در محیط شفاف چند میکرومتر است؟

$$\sin 30^\circ = 0.5, \sin 37^\circ = 0.6 \Rightarrow \lambda_2 = 400 \text{ nm}$$

$$\lambda_2 = \lambda_1 \frac{\sin \theta_2}{\sin \theta_1} \Rightarrow \lambda_2 = 400 \text{ nm} \frac{\sin 30^\circ}{\sin 37^\circ} = 320 \text{ nm}$$

$$210 + 340 = 180 \text{ m}$$

$$l = v \cdot t \Rightarrow 550 = 340 \cdot t \Rightarrow t = 1.62 \text{ s}$$

$$x = 210 \text{ m}$$

$$v = 340 \text{ m/s}$$

$$v \propto \sin \theta \Rightarrow \frac{v_2}{v_1} = \frac{\sin \theta_2}{\sin \theta_1}$$

$$v_2 < v_1$$

$$v_2 > v_1$$

$$n = \frac{c}{v}$$

$$n \rightarrow \text{ضریب شکست}$$

$$n > 1$$

$$n \uparrow \rightarrow \theta \downarrow$$

مطابق شکل، پرتو نور تک‌رنگی از هوا وارد شیشه به ضریب شکست $1/5$ می‌شود:

الف) کدام یک پرتوهای A تا D، می‌تواند مسیر داخل شیشه را به درستی نشان دهد؟ C

ب) اگر زاویه‌ای که پرتو نور تک‌رنگ با سطح شیشه می‌سازد 50° باشد، زاویه بازتاب چه قدر است؟ 50°

پ) تندی انتشار نور در شیشه چند متر بر ثانیه است؟ (تندی نور در هوا را 3×10^8 در نظر بگیرید)

$n = \frac{c}{v} \rightarrow \frac{1}{5} = \frac{3 \times 10^8}{v} \rightarrow v = 6 \times 10^7 \text{ m/s}$

شکل مقابل جبهه‌های موجی را نشان می‌دهد که بر مرز محیط (۱) و (۲) فرود آمده‌اند. اگر تندی موج عبوری در محیط (۲) $0/4$ برابر تندی موج فرودی در محیط (۱) باشد،

الف) طول موج λ_2 ، چند سانتی‌متر است؟ $\frac{v_2}{f} = \frac{0/4}{1/2} = 0/8 = 8 \text{ cm}$

ب) بسامد موج عبوری در مقایسه با بسامد موج فرودی چه تغییری می‌کند؟ $f_2 = f_1 = 1/2 \text{ Hz}$

اگر یک موج سینوسی از قسمت ضخیم طناب به قسمت نازک آن وارد شود، در قسمت نازک طناب هر یک از کمیت‌های زیر در مقایسه با موج فرودی چه تغییری می‌کند؟ (بخشی از موج به قسمت ضخیم بازتاب می‌شود).

الف) بسامد موج بازتابیده f

ب) طول موج بازتابیده λ

پ) تندی موج عبوری v

ب) کدام یک از دو شکل زیر، یک شکست نور را نشان می‌دهد که از لحاظ فیزیکی ممکن است؟ توضیح دهید.

شکل (۱): $n_1 = 1/4$, $n_2 = 1/5$ (شکست دورتر از عمود)

شکل (۲): $n_1 = 1/4$, $n_2 = 1/5$ (شکست نزدیک‌تر از عمود)

طول موج نور قرمز لیزر هلیوم - نئون در هوا حدود 633 nm و در زجاجیه چشم 474 nm است. ضریب شکست زجاجیه برای این نور چقدر است؟ (ضریب شکست هوا، یک فرض شود)

$$\frac{n_2}{n_1} = \frac{\lambda_1}{\lambda_2} = \frac{633}{474} = 1/3$$

گزاره‌های زیر را با واژه مناسب کامل کنید.

الف) به هر یک از برآمدگی‌ها یا فرورفتگی‌های ایجاد شده روی سطح آب یک تشت موج ..... می‌گویند.

ب) مکان‌یابی پژواکی به همراه اثر دوپلر در تعیین ..... و تعیین ..... اجسام متحرک به کار می‌رود.

ب) با افزایش دما، هوا، ضریب شکست هوا ..... می‌باشد.

ب) تندی امواج سطحی در آب، با ورود موج به بخش کم عمق، ..... می‌یابد.

پ) اگر سطح بازتاباننده نور هموار نباشد، بازتاب را بازتاب ..... می‌نامیم.

ت) ..... روشی است که بر اساس امواج صوتی بازتابیده از یک جسم، مکان آن را تعیین می‌کنند.

ث) میدان‌های الکتریکی و مغناطیسی در یک موج الکترومغناطیسی با ..... یکسان یا یکدیگر تغییر می‌کنند.

الف) دوره تناوب سامانه جرم - فنر با جذر ..... به طور مستقیم متناسب است.

ب) اگر ناظر به طرف چشمه صوت حرکت کند، در مقایسه با ناظر ساکن، بسامد صوتی که می‌شنود ..... می‌یابد.

پ) موج صوتی در ..... منتشر نمی‌شود.

ت) ارتفاع صوت ..... است که گوش انسان درک می‌کند.

الف) خفاش از طریق مکان‌یابی ..... ، مکان اجسام متحرک مقابل خود را تعیین می‌کند.

ب) اگر سطح بازتابنده نور مانند آینه، بسیار ..... باشد، بازتاب را منظم می‌گویند.

پ) بازتاب موج در اجسامی مانند ..... را، بازتاب در یک بُعد می‌گوییم.

ت) تندی موج سطحی هنگام ورود از قسمت عمیق آب به قسمت کم عمق، ..... می‌یابد.

ث) به نسبت تندی نور در ..... به تندی نور در هر محیط شفاف، ضریب شکست آن محیط می‌گویند.

الف) اگر آونگ ساده ای را از سطح زمین به سطح ماه انتقال دهیم، دورهٔ نوسان آونگ ساده ..... می‌یابد.

ب) به نوسانی که در آن به نوسانگر یک نیروی خارجی متناوب وارد می‌شود، ..... گفته می‌شود.

پ) شتاب نوسانگر در نقطهٔ تعادل ..... است.

ت) بسامد زاویه‌ای نوسانگر جرم – فنر با جذر ..... نسبت وارون دارد.

الف) طبق قانون بازتاب عمومی، زاویه تابش همواره با زاویهٔ ..... برابر است.

ب) بازتاب امواج صوتی پس از برخورد با سطوح خمیده، امکان پذیر ..... .

پ) در اثر تغییر تندی موج در ورود به یک محیط دیگر، پدیدهٔ ..... رخ می‌دهد.

ت) تندی جبهه‌های موج وقتی به ناحیهٔ کم عمق ساحلی می‌رسند، ..... می‌شود.

ث) به تجزیهٔ نور سفید به نورهای رنگی توسط منشور ..... می‌گویند.

ج) برای ایجاد پدیدهٔ پراش، حتماً باید پهنای شکاف از مرتبهٔ ..... باشد.

الف) امواج صوتی از نوع امواج مکانیکی ..... هستند.

ب) تندی انتشار امواج صوتی در جامدات ..... از تندی انتشار امواج صوتی در مایعات است.

پ) ارتفاع صوت، ..... است که گوش انسان درک می‌کند.

ت) گوش انسان قادر به شنیدن تن‌های صدای ۲۰ Hz تا ..... است.

الف) تندی بیشینهٔ نوسانگر برابر حاصل ضرب بسامد زاویه‌ای در ..... نوسان است.

ب) بسامد زاویه‌ای سامانهٔ جرم – فنر با جذر ..... به‌طور وارون، متناسب است.

پ) انرژی پتانسیل سامانهٔ جرم – فنر در نقاط بازگشتی ..... است.

ت) با کاهش تندی نوسانگر، انرژی ..... نوسانگر ثابت می‌ماند.

پ) نوسان‌هایی با اعمال یک نیروی خارجی، نوسان‌های ..... نام دارند.

ت) یکای ..... در SI، وات بر متر مربع (W/m^2) است.

به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید:

الف) برای دریافت امواج رادیویی توسط آنتن‌های بشقابی، از چه ساز و کار فیزیکی استفاده می‌شود؟

ب) در کدام پدیده، موج هنگام عبور از یک شکاف با پهنایی از مرتبهٔ طول موج، به اطراف گسترده می‌شود؟

پ) در کدام نوع از تداخل امواج، تپ‌ها هنگام هم‌پوشانی، تپ بزرگ‌تری ایجاد می‌کنند؟

الف) به مدت زمان یک چرخهٔ کامل (یک نوسان کامل) چه می‌گویند؟

ب) انرژی پتانسیل نوسانگر، در وسط مسیر نوسان (نقطهٔ تعادل) چقدر است؟

پ) به کمک کدام وسیله می‌توان شتاب گرانشی یک محل را اندازه گرفت؟

ت) اگر بسامد نوسان‌های واداشته با بسامد نوسان طبیعی نوسانگر برابر باشد، چه اتفاقی می‌افتد؟

الف) در پدیده سراب جبهه‌های موج در لایه‌های بالا، تندی کمتری نسبت به لایه‌های پایین دارند. علت را توضیح دهید.

ب) اگر ناظر به چشمه صوت ساکن نزدیک شود، آیا طول موج کاهش می‌یابد؟

الف) طبق کدام قانون، زاویهٔ تابش همواره با زاویهٔ بازتابش برابر است؟

ب) در اثر تغییر تندی موج در ورود به یک محیط دیگر، چه پدیده‌ای رخ می‌دهد؟

پ) وقتی جبهه‌های موج به ناحیهٔ کم عمق ساحلی می‌رسند، تندی آن‌ها چه تغییری می‌کند؟

ت) کمترین اختلاف زمانی بین دو صوت چقدر باشد تا پژواک صدای خود را از صدای اصلی تشخیص دهید؟

ث) برای ایجاد پدیدهٔ پراش، پهنای شکاف باید از چه مرتبه‌ای باشد؟

الف) چرا رنگ‌های نور سفید پس از عبور از منشور از هم جدا می‌شوند؟

ب) یک کاربرد از مکان‌یابی پژواکی را بنویسید.

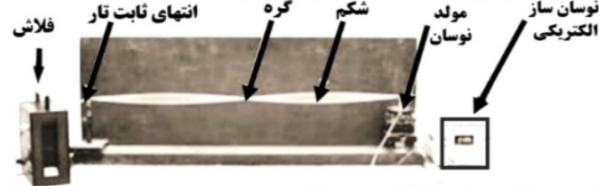
در طنابی با دو انتهای ثابت ، موج ایستاده ای با چهار گره ایجاد شده است . تندی انتشار موج در طناب 120 m/s و فاصله دو گره متوالی 12 cm است .

الف) وضعیت نوسانی طناب را رسم کنید .

ب) طول طناب چند سانتی متر است ؟

پ) بسامد نوسان ها چقدر است ؟

شکل زیر تصویری از اسباب آزمایشی را نشان می دهد که در آن تازی به طول 40 سانتی متر کشیده شده است . این تار از یک سر به یک مولد نوسان و از سر دیگر به گیره ای متصل است و در آن دو شکم دیده می شود:

الف) اگر تار تحت نیروی کشش 400 N قرار گیرد و چگالی خطی جرم آن 0.1 kg/m باشد تندی انتشار موج عرضی در تار چند متر بر ثانیه است ؟

ب) این شکل هماهنگ چندم تار را نشان می دهد ؟

پ) بسامد اصلی این تار چند هرتز است ؟